

Score
PABLO NERUDA

"Voy a Vivir"

από το έργο *CANTO GENERAL*

MIKIS THEODORAKIS
Ενοργάνωση-Προσαρμογή
για ορχήστρα πνευστών
Σπύρος Προσωπάρης

Adagio

Baritone

Soprano 1

Soprano 2

Alto

Tenor

Bass

Piano

no vy a vi- vir me... Sub-ge-a he-ra on os-ke-ri-a he-ne-ke-se-ri-a... po- chi... la mal-a - tal, la chi... la vi- da

no vy a vi- vir me... Sub-ge-a he-ra on os-ke-ri-a he-ne-ke-se-ri-a... po- chi... la mal-a - tal, la chi... la vi- da

no vy a vi- vir me... Sub-ge-a he-ra on os-ke-ri-a he-ne-ke-se-ri-a... po- chi... la mal-a - tal, la chi... la vi- da

no vy a vi- vir me... Sub-ge-a he-ra on os-ke-ri-a he-ne-ke-se-ri-a... po- chi... la mal-a - tal, la chi... la vi- da

no vy a vi- vir me... Sub-ge-a he-ra on os-ke-ri-a he-ne-ke-se-ri-a... po- chi... la mal-a - tal, la chi... la vi- da

no vy a vi- vir me... Sub-ge-a he-ra on os-ke-ri-a he-ne-ke-se-ri-a... po- chi... la mal-a - tal, la chi... la vi- da

no vy a vi- vir me... Sub-ge-a he-ra on os-ke-ri-a he-ne-ke-se-ri-a... po- chi... la mal-a - tal, la chi... la vi- da

no vy a vi- vir me... Sub-ge-a he-ra on os-ke-ri-a he-ne-ke-se-ri-a... po- chi... la mal-a - tal, la chi... la vi- da

no vy a vi- vir me... Sub-ge-a he-ra on os-ke-ri-a he-ne-ke-se-ri-a... po- chi... la mal-a - tal, la chi... la vi- da

no vy a vi- vir me... Sub-ge-a he-ra on os-ke-ri-a he-ne-ke-se-ri-a... po- chi... la mal-a - tal, la chi... la vi- da

Ο αρχαίος σύντροφος Μίκης και ο Ιόνιος γιαλός του

«Η περιοδεία μας στην Κέρκυρα θα μου μείνει αξέχαστη. Μας λένε "Στο τάδε χωριό η μόνη ώρα για να μιλήσετε είναι στις έξι το πρωί". "Γιατί έξι το πρωί;". "Γιατί ο κόσμος τότε φεύγει και πηγαίνει να μαζέψει τις ελιές,

είναι όλη μέρα στα χωράφια. Θέλετε να τους μιλήσετε; Έξι το πρωί...". Πάμε λοιπόν το ξημέρωμα και όντως μας περίμεναν. Ήταν αριστερό το χωριό και καθώς περνάγαμε κάτω από τα μπαλκόνια τα κορίτσια μάς πετούσαν ροδοπέταλα. Δεν μου έχει ξανασυμβεί αυτό το πράγμα! Είχε γεμίσει ο τόπος ροδοπέταλα στις έξι το πρωί!».

Λόγια του οδυσσειακού μουσικοσυνθέτη Μίκη Θεοδωράκη, που σαν σήμερα το 2021 έφυγε από τη ζωή, ενώ με το έργο του -μια πλήρη θαρρείς από τον καιρό του Ομήρου ανατομία της Ελλάδας ως τις μέρες μας με ανάκουστους κελαηδισμούς- είχε περάσει στην αθανασία πολύ πριν κλείσει τα μάτια.

Μια πολιτική περιοδεία του στην Κέρκυρα ως στρατιώτη της μαχόμενης Αριστεράς με τη σημαία της ΕΔΑ όταν το ΚΚΕ ήταν εκτός νόμου, τα μέσα περίπου της δεκαετίας του 1960, αφορούν τα λόγια του Μίκη που ήδη διαβάσατε. Προέρχονται από κάποιαν από τις τόσες και τόσες

συνεντεύξεις που είχε δώσει και ομιλίες που είχε κάνει κι έχουν απαθανατιστεί, ευτυχώς, σε εξαντλημένα πια βιβλία -ένα από τα οποία βγήκε από τις «Εκδόσεις Κέρκυρα»- για τη ζωή του, σωσμένα ασφαλώς σε βιβλιοθήκες. Έναν ολόκληρο τόμο -που σίγουρα θα εκδοθεί- συνθέτουν, φίλες και φίλοι, τα υλικά με εν πολλοίς άγνωστα λόγια και έργα του οικουμενικού Μίκη Θεοδωράκη που πράγματι έχουν να κάνουν με την Κέρκυρα και τα Επτάνησα. Με τον αγαπημένο του από τα παιδικά του χρόνια ως τη δύση του Ιόνιο γιαλό.

Αυτός είναι και ο λόγος που, μόνο με νέα στοιχεία, επανερχόμαστε σήμερα στον Μίκη, έναν ακριβώς χρόνο από τότε που -ακούγοντας κάθε τόσο το τραγούδι του «Δακρυσμένα Μάτια»- συντάξαμε ένα κείμενο με τίτλο «Ο Ιόνιος γιαλός του Μίκη Θεοδωράκη», το οποίο αυθημερόν ανέδειξαν θαυμάσια αυτές οι στήλες με πλούσιο φωτογραφικό - εικαστικό υλικό και τρεις μέρες μετά έγινε με πολύ μεράκι και αγάπη εξασέλιδο και ιστορικό αφιέρωμα της κυριακάτικης

εφημερίδας «CorfuPress.com» στον μεγάλο μουσικοσυνθέτη μας. Δεν επανερχόμαστε σε στοιχεία που έχουν συμπεριληφθεί σ' εκείνο το αφιέρωμα ούτε σε συναφή που είχαν αναφερθεί στο θέμα μας «Αηδονολάλειε στήθος μου, Επτάνησα 1821-2021» δεκαοκτώ μήνες νωρίτερα, όταν ο μουσικοσυνθέτης μάς είχε δώσει την άδεια και παρουσιάσαμε άγνωστη πιανιστική και φωνητική απόδοση της «Αγνώριστης» του Διονύσιου Σολωμού από τον ίδιο και τον αγαπημένο του Κερκυραίο ερμηνευτή Πέτρο Πανδή, ηχογραφημένη σ' ένα διάλειμμα μιας πρόβας τους στο Παρίσι το 1973 για αντιδικτατορική συναυλία. Είναι ανεξάντλητος και ούτε σήμερα μπορεί να τύχει πλήρους επισήμανσης, φίλες και φίλοι ο πλούτος των στοιχείων για τη βαθιά σχέση του Μίκη Θεοδωράκη με το Ιόνιο Πέλαγος.

Αλλά μην χάνετε χρόνο, μην ξεχαστείτε. Αν μπορείτε, συντονιστείτε με το -άξιο να στηριχθεί με κάποιον τρόπο και από τους Δήμους της Κέρκυρας και από την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων- διαδικτυακό

ραδιόφωνο «mikisradio.gr», που η δημιουργία του το 2017, η ύπαρξή του στους χαλεπούς καιρούς και η καταγεγραμμένη απήχυσή του σε 95 μέχρι τώρα χώρες, σε συνδυασμό με την εξουσιοδότηση που του έδωσε ο ίδιος ο κορυφαίος μουσικοσυνθέτης για την ανάδειξη όλου του έργου του, αποτελούν και τιμή για την Κέρκυρα. Ο Κερκυραίος από τη μητέρα του δημιουργός του «mikisradio.gr» και καλλιτέχνης Νίκος Θεοδωράκης επέλεξε συνειδητά ώστε σήμερα ο σταθμός του να αναδείξει, κατεξοχήν θα λέγαμε, σε μεγάλο βαθμό άγνωστες όπως και κάπως γνωστές ή και πολύ γνωστές αν όχι πασίγνωστες βέβαια μουσικές δημιουργίες του Μίκη Θεοδωράκη βασισμένες σε ποιήματα και στίχους Επτανήσιων πνευματικών δημιουργών, συχνά μάλιστα με φωνές Επτανήσιων ερμηνευτών κιόλας.

Έχουμε και λέμε:

[illegible][illegible]

* Πόσοι έχουμε ακούσει είτε απλώς έχουμε ακουστά ή γνωρίζουμε πόσο επηρέασε ο κύκλος τραγουδιών του Μίκη «Έρως και θάνατος» που μελοποιήθηκαν πριν από οκτώ περίπου δεκαετίες;

Αφορούν στίχους του ίδιου και του Κερκυραίου-Ιθακήσιου σονετογράφου και ηρωικού εθνικού μαχητή Λορέντζου Μαβίλη, σε έναν απίστευτα μελωδικό ρυθμό.

Στις 9 το βράδυ.

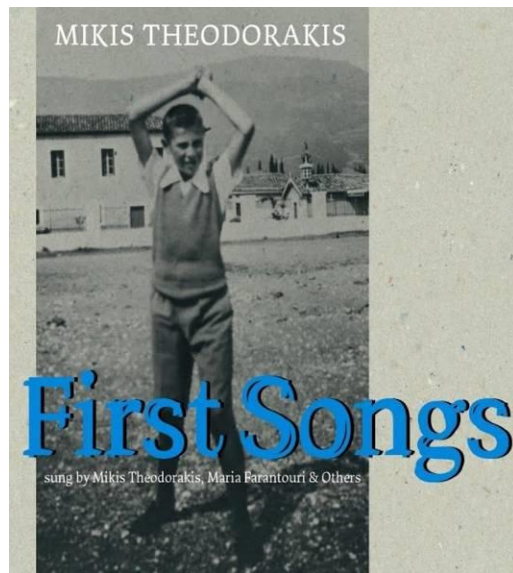
* Διονύσιος Σολωμός, μεταξύ άλλων, στις 11 το πρωί.

Η «Τρίτη Συμφωνία» του Μίκη, με την «Τρελή Μάνα» του Ζακύνθιου βάρδου της ελευθερίας που ενέπνευσε τον Μίκη σε εφηβική ηλικία, όταν η Ελλάδα έπεφτε στον φασιστικό-ναζιστικό ζυγό.

* Ανδρέας Κάλβος, μεταξύ άλλων, στις 2 το μεσημέρι, με τον κύκλο τραγουδιών «Αρκαδία IV».

Μελοποίησε ακόμη και την περίφημη «Ωδή εις Σάμον» του Ζακύνθιου και Κερκυραίου από τον πατέρα του μεγάλου ποιητή ο Θεοδωράκης.

* Αριστοτέλης Βαλαωρίτης, ο σπουδαίος αυτός Λευκάδιος ποιητής, αλλά και πολύς Μαβίλης και πολύς Σολωμός, στις 7 και μισή.

Με τα ξεκινήματα στα 1938 κι επηρεασμένα πολύ από τη διαμονή του στην Κεφαλονιά εκπληκτικά «Τραγούδια για παιδιά και παιδάκια» του Μίκη.

Μίκης Θεοδωράκης

**ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΕΜΒΑΤΗΡΙΟ
ΟΙΔΙΠΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ**

Ποίηση
ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ

ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΤΟΥ ΛΟΝΔΙΝΟΥ
Διεύθυνση ΜΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ
ΜΑΡΙΑ ΦΑΡΑΝΤΟΥΡΗ, ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΘΕΟΧΑΡΗΣ

* Άγγελος Σικελιανός ο επίσης Λευκάδιος μέγας ποιητής, στις 6 το απόγευμα.

Με το μεγαλοφυές «Πνευματικό Εμβατήριό» του βέβαια.

Οι στίχοι του Σικελιανού για την κηδεία του Κωστή Παλαμά, στη διάρκεια της Κατοχής, είχαν φτάσει στα χέρια του Μίκη μαζί μ' ένα σημείωμα που έγραφε: «Κάνε δέκα αντίγραφα και δώσ' τα σε δέκα πατριώτες».

* Μία ολόκληρη ώρα, τιμητικά, από τις 10 ως τις 11 το βράδυ, ειδικά ο -
γιος του Κερκυραίου από την περιοχή Λευκίμμη επαναστάτη
εκπαιδευτικού Δημήτρη Πανδής- αγαπημένος όλων μας Πέτρος Πανδής

-που έφτασε η ώρα να τιμηθεί δεόντως από την Κέρκυρα- ερμηνεύει αθάνατα τραγούδια του Μίκη.

Τα έχει τραγουδήσει ανεπανάληπτα σε σαράντα χώρες, ακόμα και στη Νικαράγουα και στο Μεξικό, όπου εικονίζεται στη φωτογραφία, πριν από 49 χρόνια.

* Κάποια στιγμή θα ακούσουμε ίσως εμβόλιμα και τραγούδια του Μίκη σε στίχους του σπουδαίου Ιθακήσιου δημιουργού Μιχάλη Μπουρμπούλη.

Δεν υπάρχει, φίλες και φίλοι, άλλος Έλληνας μουσικοσυνθέτης που να έχει μελοποιήσει τόσο πολύ Επτανήσιους ποιητές και στιχουργούς, αλλά και που να έχει εμπνευστεί, θα λέγαμε, τόσο πολύ από εκείνους.

#ζήσημουσική

Μ. Θεοδωράκης
Πρωτομαγιά

Μικτή Χορωδία του
Δημοτικού Ωδείου Λάρισας

Η σολωμική «Πρωτομαγιά» τον είχε εμπνεύσει την περίοδο της Κατοχής.

Και τι δεν μελοποίησε απ' τον Σολωμό, αλλά έχει πάρα πολλά χρόνια ν' ακουστεί ακόμη και σ' ετούτα τα κερκυραϊκά χρώματα όπου γράφτηκε!

* Πολλές φορές, από νωρίς ως αργά το βράδυ, φυσικά θα ακουστεί στο αφιέρωμα του «mikisradio.gr» και η κορυφαία ερμηνεύτρια του Μίκη.

Η εικονιζόμενη πάνω σε συναυλία στην πόλη του νησιού Επτανήσια και από τη μητέρα και από τον πατέρα της πολυαγαπημένη Μαρία Φαραντούρη.

* Στις 11 το βράδυ το ασυναγώνιστο παγκόσμιο λαϊκό-επαναστατικό ορατόριο «Canto General» με τους στίχους του Πάμπλο Νερούδα και για την Ελλάδα, φυσικά με τις φωνές της Μαρίας και του Πέτρου.

Από μια συναυλία που δόθηκε το 1981, δηλαδή τριάντα τρία χρόνια από τότε που ο Μίκης, το 1948 σε ηλικία 23ετών, εξόριστος στην Ικαρία, μελοποιούσε στίχους του Μαβίλη και βίωσε κι ετούτο που μέχρι τέλους δεν ξεχνούσε:

«Στην αρχή έμεινα με τέσσερις φίλους μου, μεταξύ των οποίων ήταν και ο πατέρας του Πέτρου του Πανδή, ο Δημήτρης. Ήταν και αυτός

εξόριστος μαζί μας (...) Θυμάμαι μια μέρα, με τον Δημήτρη τον Πανδή, κάτι λέγαμε, είχαμε κόψει κι ένα τσαμπί σταφύλι και τρώγαμε και τότε με έπιασε ο φοβερός πόνος της καινούργιας πλευρίτιδας, που με ακινητοποίησε τελείως, σφάδαζα, δεν μπορούσα να κάνω τίποτα!».

Θυμόταν και τον Κερκυραίο υπουργό Δημόσιας Τάξης του έτους 1946 Θεοτόκη και τι έλεγε για παρακρατικές συμμορίες: «Αυτός τους ονόμασε αγανακτισμένους πολίτες - επομένως είχαν δίκιο να χτυπάνε!». Σε φύλλο του «Ριζοσπάστη» του Μαρτίου του 1946 σώζεται ανάμεσα σε αναίτια συλληφθέντες που χτυπήθηκαν άγρια το όνομά του

Αλλά μπορούσε κι έγραφε νότες τραγουδώντας τον Λορέντζο Μαβίλη...

Έχετε ακούσει την κορυφαία «Λήθη» του Μαβίλη μελοποιημένη από τον Μίκη σε μορφή κλασικής μουσικής για πιάνο με φωνή; Κάποιοι πολύ ηλικιωμένοι μουσικόφιλοι της πόλης που ρωτήσαμε δεν

θυμούνται να έχει ακουστεί ποτέ σε κάποια εκδήλωση στην Κέρκυρα ή έστω στην Αθήνα. Ή κάνουν λάθος;

Κι όμως, με τον Μαβίλη και τη «Λήθη» του ξεκίνησε ο μουσικός «Αρχάγγελος της Ρωμιοσύνης» τους ανάκουστους κελαηδισμούς του:

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ — 1936
 ΕΥ. ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ, Γ. Π. ΚΟΥΡΑΝΟΣ
 ΕΤΟΣ ΙΗ΄ • ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1951 — 1952

ΣΥΝΑΥΛΙΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ ΣΕΙΡΑ Α΄.

ΘΕΑΤΡΟΝ "ΟΛΥΜΠΙΑ"

Τρίτη 8 Ἀπριλίου 1952.

ὥρα 6.30 π. μ.

ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΣΥΝΑΥΛΙΑ

ΜΕ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΣΥΝΘΕΤΟΥ

ΜΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Πέντε διπλά μελοδίσκoi για τσίτο.

- 1) *Träume* Σ. Μάγιε - Νανσόνερα
- 2) *De Profundis* - Όντοσαϊντρε
- 3) *Τσιτσόνι* - Τζέζε
- 4) *Μαρινάδα* - Ρομάνινο
- 5) *Σαβάντα* - Καρραβίνι

ΛΕΩΝ ΚΟΥΤΣΟΥΡΑΣ

Τσίτο, για τσίτο - Πολι - τσίτο

Allegro vivace Adagio - Tempo
 rallto - Intenzzo Allegro viv
 ce - Andante - Allegro - Andante

ΑΓΓΕΛΟΣ ΕΥΣΕΒΙΔΗΣ, ΠΑΝ
 ΟΥΡΙΩΝ ΚΩΛΑΚΗΣ, ΒΑΣΙΛ
 ΚΩΝΣΤΟΣ ΓΑΡΦΑΝΑΚΑΚΟΣ

Συμφ. Χανιώτικης, για τσίτο και
 κρουστά

ΜΑΝΟΣ ΚΑΤΣΙΔΑΚΗΣ, ΜΑΡ
 ΝΟΥΣ, ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΚΑΡΑΒ

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ 10 ΛΕΠΤΩΝ

II

Πέντε τραγούδια

- 1) *Αν γυρίσεις απ' τον βίο σ' ελ γαλή*
 (Μ. Θεοδωράκης)
- 2) *Έρως και θάνατος* (Α. Μαρτίου)
- 3) *Νανσόνερα* (Θ. Αγγελάκη)
- 4) *Αθήνα* (Α. Μαρτίου)
- 5) *Παρθένε μου αγάπη μου*
 (Μ. Κουραγιόζ)

Ν. ΠΑΠΑΓΙΑΣ - ΕΡΜΑΝΔΟΥΛΑΚ
 ΚΟΥΡΑΝΟΣ
 Ε. ΛΕΩΝΗ - ΚΑΡΑΒΑΝΑΚΙΑ, ΠΑΝ

Σόφιστος, για τσίτο, φλάουτο και χορμή
 - τσίτο

Προσόνινο και Χορμή
 Σαβάντα
 Φινάλε

ΑΓΓΕΛΟΣ ΕΥΣΕΒΙΔΗΣ, ΠΑΝ
 ΟΥΡΙΩΝ ΚΩΛΑΚΗΣ, ΒΑΣΙΛ
 ΚΩΝΣΤΟΣ ΓΑΡΦΑΝΑΚΑΚΟΣ, ΠΑΝ
 ΟΥΡΙΩΝ ΚΩΛΑΚΗΣ, ΒΑΣΙΛ
 ΚΩΝΣΤΟΣ ΓΑΡΦΑΝΑΚΑΚΟΣ, ΠΑΝ

η καλύτερη τραγουδίστρια της εποχής εκείνης. Είχα το "Τρίο" στο οποίο έπαιξαν οι (...)».

Λίγο «σκάψιμο» ακόμη απομένει, μάλιστα, για να τεκμηριωθεί αναφορά ότι ο Μίκης, λίγους μήνες μετά από εκείνη την πρώτη συναυλία του στην Αθήνα, αν δεν μας απατά η μνήμη, έδωσε ανάλογη -και με τη «Λήθη»- στην Κέρκυρα!

Σε διαγωνισμό του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών διοργανωμένο από το Ωδείο Αθήνας είχε δοκιμάσει, τότε, να συνθέσει ορατόριο βασισμένο στον Σολωμό κι εστιασμένο στον στίχος του «Λαμπερότατο ήλιον επρομηνούσε». Τον αντιμετώπιζε στο Ωδείο «με μεγάλη αγάπη» ο Κεφαλονίτης σπουδαίος μουσουργός Αντίοχος Ευαγγελάτος, με τον λαμπρό σκηνοθέτη γιο του οποίου Σπύρο Ευαγγελάτο συνεργάστηκε αργότερα επί μακρόν και σε αρχαίες τραγωδίες.

Σε ηλικία 14 ετών, στον Πύργο όπου είχε μετακομίσει η οικογένειά του από την Κεφαλονιά μετά τα Γιάννενα, τον είχε συνεπάρει μουσικά και η ποίηση του Λευκάδιου Βαλαωρίτη. Μια δημιουργία του πάνω σε στίχους εκείνου την αξιοποίησε λίγα χρόνια αργότερα για να γραφτεί ένας από τους Ύμνους του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα, μιλώντας για το Ελληνικό Λαϊκό Απελευθερωτικό Ναυτικό (ΕΛΑΝ) του ΕΑΜ και του ΕΛΑΣ: «Είχα γράψει πάνω στον Βαλαωρίτη μουσική (...) Έτσι δημιουργήθηκε ο "Ύμνος του ΕΛΑΝ", ο "Καπετάν Ζαχαριάς". Η μουσική ήταν γραμμένη το '39 στον Πύργο». Η φωνή του Βαλαωρίτη «είχε ένα βρόντο μέσα της».

Σε συνέδριο της ΕΠΟΝ, το 1945, διηύθυνε για τους αντιπροσώπους της Νεολαίας του ΕΑΜ μια βερσιόν από την «Τρελή Μάνα» του Σολωμού.

Thodorakis

ΕΒΔΟΜΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ

ΜΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ

7η ΣΥΜΦΩΝΙΑ 'Εαρινή'

Μέρος 3: Το εμβατήριο του ωκεανού

ποίηση του Γιάννη Ρίτσου

Φιλαρμονική Ορχήστρα της Μόσχας
διευθύνει ο Ντμίτρι Κιταγιένκο

Ακαδημαϊκή Χορωδία της Λετονίας
Κρατική Χορωδία του Κάουνας Λιθουανίας

ηχογράφηση: 9 Σεπτεμβρίου 1984 στο φεστιβάλ της L'Humanite

σολίστ:
Λουστα Στασιουνάιτε, Γιολάντα Κουριλάιτε
Βλαδίμηρ Προυντνικώφ, Σερκέϊ Λαρίνε

ΤΟ ΕΜΒΑΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΩΚΕΑΝΟΥ

Σε νεανική ηλικία ο Μίκης, ενώ ζούσε ακόμα στην Τρίπολη, έτυχε να διαβάσει και δοκίμαζε να μελοποιήσει ένα γραμμένο στα 1939-1940 ποίημα του Γιάννη Ρίτσου -αυτή ήταν η πρώτη νοερή επαφή του μαζί του- γεμάτο και με αναφορές στους ομηρικούς Φαίακες και τη Ναυσικά και τον Οδυσσέα.

Το περίφημο «Εμβατήριο του ωκεανού». Σε αυτό το ποίημα-ύμνο στη θάλασσα αφιέρωσε το 1983 το τρίτο μέρος της «Εβδόμης Συμφωνίας» του. «Το έκανα συμφωνία».

«Εμείς θελήσαμε με το τραγούδι μας αλλά και με την στάση μας, να πούμε στον Ελληνικό λαό ότι αυτός είναι το κέντρο της ζωής, η φύτρα της ζωής, πηγή κάθε ωραίου και αληθινού. Να πούμε στον Νεοέλληνα, ότι είναι κληρονόμος μιας βαριάς αλλά μεστής από χυμούς αλήθειας και ομορφιάς Εθνικής Κληρονομιάς, φτάνει να πάρει στα χέρια του, να γίνει υπεύθυνος και να προχωρήσει», είναι τα λόγια του Μίκη που θυμίζει ο Νίκος Θεοδωράκης, αντί σχολίου για το σημερινό -και επτανησιακής χροιάς- αφιέρωμα του «mikisradio.gr». Κάποια στιγμή η βαθιά σχέση του μουσικού Μίκη με τα Ιόνια Νησιά, με άγνωστα κιόλας ή ελάχιστα γνωστά στοιχεία, θα απασχολήσει ίσως σειρά εκπομπών του Νίκου Θεοδωράκη που έχει ζήσει δύο δεκαετίες στην Κέρκυρα και, κυρίως, στην περιοχή της Λευκίμμης.

Η φωτογραφία που μόλις είδατε κρατιέται επί 48 χρόνια σαν φυλαχτό και είναι αναρτημένη σε ταμπλό στα κερκυραϊκά γραφεία του ΚΚΕ.

Με υψωμένες γροθιές ο Μίκης Θεοδωράκης και μέλη και φίλοι του ΚΚΕ κυρίως από το προάστιο της Γαρίτσας και άλλες περιοχές της πόλης. Χρονολογείται από τα τέλη του 1974. Είχε έρθει στο νησί, τότε, για την προεκλογική συγκέντρωση του συνδυασμού της «Ενωμένης Αριστεράς», λίγους μήνες μετά την πτώση της Χούντας των συνταγματαρχών.

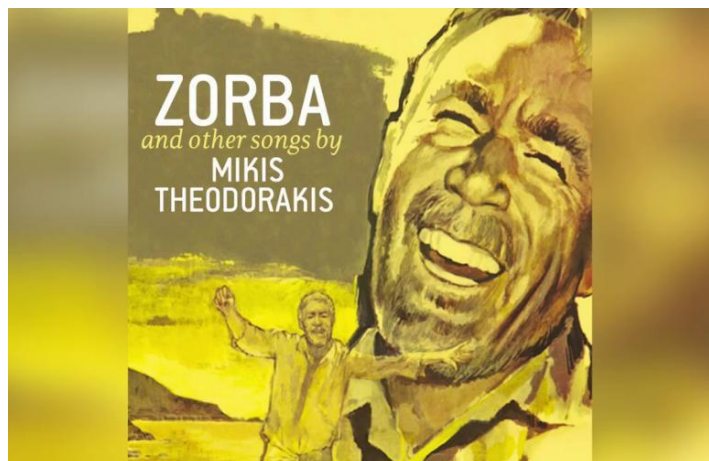
«Ο Μίκης λατρεύτηκε στην Κέρκυρα», όπως ορθά έγραψε ο Δημήτρης Λεβέντης, σε οικογενειακή ξενοδοχειακή μονάδα του οποίου είχε φιλοξενηθεί τότε ο Θεοδωράκης. Ο τελευταίος ήταν συναγωνιστής κιόλας τα χρόνια της Αντίστασης του δημιουργού της μονάδας Γιώργου Λεβέντη, συγκρατούμενου και συνεργάτη του Γενικού Γραμματέα του ΚΚΕ Νίκου Ζαχαριάδη στο ναζιστικό στρατόπεδο Νταχάου και κατοπινού προέδρου της οργάνωσης ΠΕΑΕΑ των αντιστασιακών της Κέρκυρας.

Ψέματα; Τον αγαπούσαμε κι όταν κάποια λόγια του ή κινήσεις του δεν μας άρεσαν, γιατί κανενός η τεράστια προσφορά του δεν χάνεται σε αυτού τους είδους ζυγαριά. Ίσως και γιατί ξέραμε ότι ο Μίκης είναι... ο Μίκης. Πραγματικά τεράστια η προσφορά του, όπως και η αγάπη που κέρδισε στην Κέρκυρα, μουσικοκρατούμενη ή μη.

Λίγα λεπτά μόνο μετά την αναγγελία της θλιβερής είδησης, στις 2 Σεπτεμβρίου 2021, ο Γιώργος Κατσαΐτης στην «Ενημέρωσή» του, εξέφρασε τόσο έξοχα την πάνδημη οδύνη: «Το ελληνικό νησί της μουσικής, η Κέρκυρα, θρηνεί έναν δικό του άνθρωπο. Κλίνει ευλαβικά το γόνο».

Στο ύψος των περιστάσεων στάθηκαν και όλοι οι Δήμοι της Κέρκυρας με τη Μερόπη Υδραίου και τους άλλους δημάρχους και η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων με τη Ρόδη Κράτσα. Όλο το νησί. Όσο κι αν δεν έλειψαν

εκείνοι που «πάγωσαν» με την ταυτόχρονη γνωστοποίηση της πολιτικής διαθήκης του Μ. Θεοδωράκη με τη γραμμένη το 2020 επιστολή του προς τον Γενικό Γραμματέα του ΚΚΕ Δημήτρη Κουτσούμπα, υποθέτοντας -κούνια που τους κούναγε- ότι ο Μίκης θα ήθελε να μείνει στη μνήμη του λαού ως κάτι διαφορετικό από αυτό που ήταν, συμβατό με «εθνικές σούπες». Κάποιοι, επίσης, προτίμησαν να αγνοήσουν τελείως την από την 5η Οκτωβρίου 2020 επιστολή του προς τον ηγέτη του ΚΚΕ, όπου, ας το θυμίσουμε, ανέφερε: «Τώρα στο τέλος της ζωής μου, την ώρα των απολογισμών, σβήνουν απ' το μυαλό μου οι λεπτομέρειες και μένουν τα “Μεγάλα Μεγέθη”. Έτσι βλέπω ότι τα πιο κρίσιμα, τα δυνατά και τα ώριμα χρόνια μου τα πέρασα κάτω από τη σημαία του ΚΚΕ. Για το λόγο αυτό θέλω να αφήσω αυτόν τον κόσμο σαν κομμουνιστής».

Πρώτη αποχαιρέτησε έξοχα τον Μίκη η ιστορική «Παλαιά» Φιλαρμονική. Άλλο τόσο ωραία, γρήγορα και η «Μάντζαρος», που τον Ιούλιο του 2019 του είχε αποδώσει την ύψιστη προβλεπόμενη τιμή αργυρού μεταλλίου, ενώ ο ίδιος της είχε επιτρέψει με χαρά να παρουσιάσει τον «Ζορμπά» του.

Η Εταιρεία Κερκυραϊκών Σπουδών εξέφρασε επίσης άμεσα τη συντριβή της, θυμίζοντας τα λόγια του ότι «εκείνο που έκαναν ο Μάντζαρος με τον Σολωμό ήταν εκείνο που, τόσες γενιές αργότερα, κάναμε με τον Ρίτσο στον "Επιτάφιο" και τη "Ρωμιοσύνη", με τον Ελύτη στο "Άξιον Εστί", με τον Σεφέρη στο "Μυθιστόρημα"».

Κάποια στιγμή έκανε κάτι ανάλογο και το Ιόνιο Πανεπιστήμιο.

Είχε έλθει και πάλι ο Μίκης στην Κέρκυρα, βέβαια, αρκετά χρόνια μετά το 1974.

Μόλις είδατε ακόμη μία φωτογραφία του στο νησί σε εκδήλωση του ΚΚΕ και της Νεολαίας του ΚΝΕ, πέραν των όσων είχαμε συγκεντρώσει

και παρουσιάσει παλαιότερα και τον Δεκέμβριο του 2021 είχε παρακαλέσει να θέσουμε υπόψη του και είχε πολύ χαρεί. Είναι από τα πρώτα χρόνια της δεκαετίας του 1980. Δίπλα του ο επτανησιακής καταγωγής ναυτεργάτης και στέλεχος του ΚΚΕ Αντώνης Αμπατιέλος, συγκρατούμενος του Νίκου Μπελογιάννη στις φυλακές της Κέρκυρας.

Είχε χαρεί πολύ ο Μ. Θεοδωράκης το 2009 για κάτι που έφτασε στα χέρια του από τη βόρεια Κέρκυρα. Παλιότερα, όταν υπήρχαν φυλάκια και εμποδίζαν την ελεύθερη δίοδο εν ονόματι της γειτνίασης με τις αλβανικές ακτές, δεν τον είχαν αφήσει να περιοδεύσει εκεί. «Σπάσατε το άβατο...», είχε πει χαριτολογώντας, για το νέο ότι ο τότε Δήμος Θιναλίων με δήμαρχο τον Σπύρο Βάρελη είχε οργανώσει εκδηλώσεις προς τιμήν του, με πολύν κόσμο, στα χωριά Αχαράβη και Νυμφές. Θυμόταν τις απαγορεύσεις.

Του είχε αποσταλεί τιμητική πλακέτα του Δήμου. Την είχε παραδώσει ο -εικονιζόμενος πάνω- Νίκος Θεοδωράκης, που είχε τραγουδήσει κιόλας στις εκδηλώσεις, με μαέστρο τον -και μαθητή του Μίκη- ακάματο μουσικοσυνθέτη Σπύρο Σαμοΐλη.

Δεσμοί πολλοί έχουν συνδέσει με τον Μ. Θεοδωράκη τον Κερκυραίο μουσικοσυνθέτη που απόψε, ενώ στις φυλακές του Ωρωπού στην Αττική θα γίνεται άλλη εκδήλωση του ΚΚΕ προς τιμήν του Μίκη που είχε φυλακιστεί επί Χούντας εκεί, μαζί μεταξύ άλλων και με τον Κερκυραίο αγωνιστή φωτογράφο Σπύρο Χαλικιά, εδώ στο νησί μας,

στην Πάνω Πλατεία της πόλης, θα δώσει συναυλία αφιερωμένη σ' εκείνον, στο πλαίσιο του ετήσιου Φεστιβάλ ΚΝΕ-Οδηγητή.

Στον γάμο του ήταν κουμπάροι του η εικονιζόμενη δεξιά του στη φωτογραφία σύζυγος του Μίκη Μυρτώ -η γιαγιά της ήταν νησιώτισσα από τη Νάξο, το οικείο κι εδώ γένος Βαρότση- και ο ίδιος ο Μίκης.

Σε πρώτη εκτέλεση, απόψε, ο Σπύρος Σαμοΐλης θα παρουσιάσει το νέο τραγούδι «Μίκης - Άξιος Εστί», σε στίχους της Σταυριάνας Αντωνιάδου. Είναι το πρώτο τραγούδι για τον Μίκη, αν δεν κάνουμε λάθος, μετά τη θανά του.

Επίσης, θα παρουσιάσει «Ύμνο του ΠΑΜΕ», γραμμένο για το Πανεργατικό Αγωνιστικό Μέτωπο, που η κερκυραϊκή του οργάνωση τις 2 Σεπτέμβρη 2021 διατύπωσε την οδύνη των Κερκυραίων εργαζομένων για τον θάνατό του με τέτοια λόγια: «Οι δημιουργίες του

Μίκη ήταν για πάνω από μισό αιώνα η μουσική υπόκρουση των αγώνων του λαού μας. Τα έργα του λαϊκά, πανανθρώπινα, αγαπημένα αποτέλεσαν για πολλούς τα πρώτα αγωνιστικά μουσικά ακούσματα, ένα ξεχωριστό σχολείο που εξέφραζαν τα βάσανα, τις αγωνίες, αλλά και τους αγώνες και τις ελπίδες του κόσμου του μόχθου κόντρα στην αδικία και την εκμετάλλευση. Με το έργο του ο Μίκης Θεοδωράκης έφερε πιο κοντά την εργατική τάξη με τους μεγάλους ποιητές του λαού μας». Η συναυλία θα περιλαμβάνει, ακόμη, τρία τραγούδια από το «Άξιον Εστί», δύο από τα λαϊκά τραγούδια του και ένα από τον κύκλο τραγουδιών «Ένας όμηρος».

Τις ίδιες ώρες μία μουσικολόγος με κερκυραϊκή καταγωγή, η διευθύντρια της Μουσικής Βιβλιοθήκης του Μεγάρου Μουσικής Αθηνών Βάλια Βράκα -που πολύ ασχολείται με τη φροντίδα και την ανάδειξη αρχειακών υλικών για τον Μίκη- θα έχει την ευθύνη της λειτουργίας εκθέσεων τέτοιου υλικού και ξεναγήσεων σε παρόμοιες

τιμητικές εκδηλώσεις που αρχίζουν στη Ζάτουνα Αρκαδίας και στον Γαλατά Χανίων. Η βοήθειά της θα είναι πολύτιμη όταν -δεν θα αργήσει πιστεύουμε η ώρα- κάποιος κατάλληλος πολιτιστικός χώρος στο νησί μας λάβει το όνομα του μεγάλου μουσικοσυνθέτη και αρχίσει να προβάλλει με πλήθος ντοκουμέντων, σε συνεργασία ίσως με αντίστοιχο στην Κεφαλονιά, τη βαθιά σχέση του με τα Ιόνια Νησιά και την επτανησιακή μουσική.

Ήταν γενναιόδωρος, μέχρι τη δύση του δεν ξεχνούσε:

«Αποκαλυπτική ευδαιμονία αισθάνθηκα όταν στην Κεφαλονιά -μετά την Ήπειρο, όπου άκουγα τα μονοφωνικά, τα μοντάλ τραγούδια- άκουσα συγχορδίες, άκουσα δηλαδή τη Φιλαρμονική. Αυτό ήταν καταπληκτικό, καταλυτικό για μένα (...) Μια μέρα που περνούσα από ένα δρόμο άκουσα την μπάντα με τα χάλκινα. Έμεινα κοκαλωμένος στο δρόμο. Δεν μπορούσα να φύγω. Ήταν κάτι το οποίο με έλκυε

πάρα πολύ, δηλαδή δεν με έλκυε μόνο, με αναστάτωνα όποτε την άκουγα, αισθανόμουν μια "αρρώστια", τα έχανα τελείως, ξεχνούσα τα παιχνίδια, καθόμουν και άκουγα τη Φιλαρμονική. Δεν καταλάβαινα... Μια μέρα ήρθε στην τάξη μου ο δεσπότης, ο οποίος ήθελε να επιλέξει παιδιά, προκειμένου να κάνει μια μικρή χορωδία για τον Επιτάφιο... Με έβαλε και είπα μόνος μου, τη Μεγάλη Παρασκευή, στη Μητρόπολη, το "Αι Γενεαί Πάσαι", γιατί είχα φωνή σοπράνο. Και θυμάμαι πόσο ανατρίχιασα όταν ξαφνικά, άκουσα τη φωνή μου να γεμίζει μόνη της την εκκλησία. Φοβήθηκα κιόλας. Αυτή ήταν η πρώτη μουσική μου εμπειρία, ας το πούμε έτσι, που μου έδωσε ένα περίεργο αίσθημα: η φωνή μου να είναι μόνη της και ο κόσμος να ακούει. Ήταν κάτι που με συνάρπασε (...) Στην Κεφαλονιά έγινε για μένα η μεγάλη τομή. Διότι η Κεφαλονιά ανήκει στα Ιόνια Νησιά, και εκεί είχαν περισσότερη ιταλική επίδραση. Επομένως είχαν και την ιταλική μουσική, δηλαδή την κλίμακα ματζόρε - μινόρε, που είναι η λεγόμενη ευρωπαϊκή μουσική

(...) Στην Κεφαλονιά πήγα και εγώ στη χορωδία και κρατούσα το ίσο...».

Στην Κεφαλονιά, στο Αργοστόλι, ενώ -πάνω στο Αργοστόλι με το πατίνι του- ήταν μαθητής του δημοτικού.

Να πώς κατηγοριοποιούσε μισόν αιώνα μετά ένα μέρος του τεράστιου έργου του:

«Στην Κεφαλονιά είχα πλέον τα ακούσματα της δυτικής, της ευρωπαϊκής μουσικής». Στην Ελλάδα «το ματζόρε - μινόρε ξεκίνησε από την Κεφαλονιά με τις καντάδες. Αλλά ρίζωσε και το πήραν τα λαϊκά τραγούδια. Πέρασαν από τους δρόμους και τα μοντάλ και κατέληξαν στο ματζόρε - μινόρε, κάτι που έκανε η σχολή Τσιτσάνη, αλλά κι εμείς το ίδιο κάναμε (...) Συνειδητοποίησα ότι το έργο μου στο τραγούδι χωρίζεται σε δύο μέρη. Το ένα μέρος είναι τα "κανταδορίστικα" τραγούδια μου, όπως το "Στρώσε το στρώμα σου για δυο", ή "Ο καημός", και το άλλο είναι τα πιο λαϊκά, ας πούμε τα ζεϊμπέκικα, όπως το "Ένα δειλινό", αυτά τα πιο σκληρά ζεϊμπέκικα.

Αυτή η πρώτη φλέβα είναι κεφαλονίτικη, διότι στην Κεφαλονιά άκουσα τις καντάδες. Εκεί τραγουδούσαν πάρα πολλές καντάδες (...) Εκεί πήγα και στην εκκλησία, όπου έψαλλα στη χορωδία, ενώ έκανα και σόλο τη Μεγάλη Παρασκευή. Τα τελευταία χρόνια που έμεινα εκεί, στην τρίτη, τετάρτη, πέμπτη και έκτη δημοτικού, ήμουν μέλος της εκκλησιαστικής χορωδίας, οπότε ήξερα όλο το εκκλησιαστικό ρεπερτόριο (...) Στην Κεφαλονιά, απέναντι από το σπίτι μας, υπήρχε το σωματείο των παπλωματάδων. Αυτοί είχαν κάτι εργαλεία σαν... άρπες, για να χτυπούν απαλά τα παπλώματα. Είχαν δε μια καταπληκτική χορωδία και τραγουδούσαν σαν αυτά τα ωραία τραγούδια, τα καθαρά δυτικού τύπου, τις καντάδες (...) Ήταν και οι μουσικές μπάντες. Μέχρι τότε δεν είχα ακούσει ποτέ αρμονίες. Την πρώτη φορά που είδα μαέστρο ήταν στην πλατεία Βαλιάνου στο Αργοστόλι (...) Δεν ήξερα καν ότι υπάρχει η μουσική (...) Πρέπει να ήταν το '35, όταν πια ήμουν δέκα χρονών».

Στο σπίτι του «σε κόκκινο χρώμα ήταν δεμένος ο Σολωμός με του Πολυλά τον πρόλογο», η κερκυραϊκή έκδοση του 1859 με τα «Ευρισκόμενα» του Διονύσιου Σολωμού, προλογισμένα από τον Ιάκωβο Πολυλά.

Αλλά βέβαια κάθε άλλο παρά ήταν μόνο η Κεφαλονιά και η Επτάνησος γενικότερα η καλλιτεχνική «πατρίδα» του παγκόσμιου Μίκη, που μεγάλωσε σε διάφορες «πόλεις-πατρίδες» και με πολλά διαφορετικά ακούσματα. «Έπαιξε το ρόλο της και αυτή, όλες παίζανε κάποιο ρόλο».

Εκεί έμαθε και για τον απαίσιο Βρετανό αρμοστή-δυνάστη των Επτανήσων Μέτλαντ. Μία γειτονιά του ήταν «κοντά στην πλατεία του "Μέταλλα". Το "Μέταλλα" είναι μια παράφραση του Μέτλαντ». Ο Μέτλαντ ήταν ένας διοικητής των Ιονίων Νήσων και η πλατεία του ονομάστηκε "Μέταλλα". Τον εκδικήθηκαν όμως και αργότερα, μετά την

πτώση της χούντας, κατεβάζοντας το ορειχάλκινο άγαλμά του. Είχε ένα τεράστιο άγαλμα. Εκεί ανεβαίναμε καμιά φορά εμείς, η μαρίδα, για να βλέπουμε ποδόσφαιρο» που έπαιζαν στην πλατεία.

Μαζί με το εργατικό - συνδικαλιστικό κίνημα που εκπροσωπούσαν οι παπλωματάδες, στην Κεφαλονιά γνώρισε τη ζωή όλη μια μέρα στο πρόσωπο του τότε δικτάτορα της χώρας Κεφαλονίτη πολιτικού και στρατιωτικού Ιωάννη Μεταξά, που χαστούκισε στον δρόμο έναν τλαιπωρημένο άνθρωπο καθώς αυτός πλησίασε απρόσκλητος τον δικτάτορα κι έσκυψε και του φίλησε το χέρι ελπίζοντας να κινήσει την προσοχή του:

«Ε, τότε είδα για πρώτη φορά μια άλλη διαλεκτική της ζωής. Το σκέφτηκα πολύ και κατάλαβα ότι αυτή είναι η σχέση των υποταγμένων με την εξουσία: να της φιλούν τα χέρια κι εκείνη να τους δίνει χαστούκια...».

Ήταν πραγματικά στα τέλη της ζωής του, καθώς εκτός από τον αρχέγονο ελληνικό και διεθνή λόγο του τον είχαν πάρει τα χρόνια, ένας αρχαίος σύντροφος...

Ενν αρχαίος σύντροφος
με αγάπη
[Signature]
21.9.2017

Αρχαίος σύντροφος και με την έννοια, βέβαια, ότι, όπως επισήμανε η Επτανήσια στην καταγωγή πρώην Γενική Γραμματέας του ΚΚΕ Αλέκα

Παπαρήγα, ο Μ. Θεοδωράκης πάντα εξέπεμπε μια κομμουνιστική αύρα. Και θεωρούσε «Μεγάλα Μεγέθη» τις μεγάλες αξίες που ενσάρκωσε το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας.

«Ένας αρχαίος σύντροφος ... Με αγάπη», τόσο ωραία είχε αυτοπροσδιοριστεί σε σημείωμά του σε ένα από τα στελέχη του ΚΚΕ με πολλούς δεσμούς με την Κέρκυρα το 2017, τέσσερα χρόνια από τότε που, τον Σεπτέμβριο του 2013, μιλώντας σε δημοσιογράφους στο Ηρώδειο είχε πει μια ιστορική του φράση για την ενδόμυχη κιόλας σχέση του με το ΚΚΕ, όσες επιλογές και αν είχε κάνει πρόσκαιρα σε κάποιες φάσεις: «Το ΚΚΕ είναι ο βράχος μας».

Εκείνη τη χρονιά, το 2013, είχε μιλήσει στην Ακαδημία Αθηνών. «Η πρότασή μου», είχε πει, «συνοψίζεται σε μία μόνο λέξη: Ουδετερότητα. Και ένα Όραμα: Η Ελλάδα να γίνει η Ελβετία του Πολιτισμού και της Ειρήνης. Με σύμβολα την Ακρόπολη των Αθηνών, παγκόσμιο

σύμβολο Πολιτισμού, την Ολυμπία και τους Δελφούς, παγκόσμια σύμβολα της Συναδέλφωσης μεταξύ των Λαών και της Ειρήνης (...) Οι μεγάλες επιστημονικές ανακαλύψεις που εγκαινιάζουν τη μετάβαση στην ηλεκτρονική περίοδο και που κανονικά θα έπρεπε να βοηθήσουν την ανθρωπότητα να κάνει γιγαντιαίους βηματισμούς προς την πρόοδο και την ευημερία, έγιναν όπλα καταπίεσης και σκοταδισμού στα χέρια μιας ασήμαντης διεθνούς μειοψηφίας, που τα χρησιμοποιεί εναντίον των ανθρώπων, των κοινωνιών και των λαών, με στόχο τη συσσώρευση αστρονομικών οικονομικών κερδών, που καταλήγει σε μια νέου τύπου παγκόσμια εξουσία, καταπιεστική, βάρβαρη, σκοταδιστική και απάνθρωπη».

Τι πίστευε για το καπιταλιστικό σύστημα στις μέρες μας; «Δεν είναι ένας κόσμος ο οποίος μπορεί να μετεξελιχθεί, είναι μέχρι τα κόκκαλα διεφθαρμένος ο κόσμος αυτός».

Σο Γι' Ευαγγέλιο του & Κό
Βελονόπου στο ηλίου
το Ζευχγιάδ (φρούρι)
στον οίκο = Πρώτη και έχουμε
154 απόσταση από την οδό
Σο Βελονόπου Ενωση και το Αθηνά
Επί της Ενωσης χροιά το ονομα
Πρώτη και Ακρόπολη Αθηνών
Ουδανόπου (Μοαροπού)

Σο Χαίρετε με ευγνω

W K m

21. 9. 2017

Στις 21 Σεπτεμβρίου 2017, αναφερόμενος μεταξύ άλλων στο βιβλίο του «Μονόλογοι στο λυκαυγές», ο Μ. Θεοδωράκης έγραψε σε μήνυμά του σε κάποιο στέλεχος του ΚΚΕ, αποκαλύπτοντας και μια μάλλον άγνωστη πτυχή της πολιτικής του δράσης και θυμίζοντας θέσεις που είχε διατυπώσει ο Γενικός Γραμματέας του ΚΚΕ Ν. Ζαχαριάδης το 1946 σε μια προσπάθεια να αποφευχθούν δυσμενείς εξελίξεις για τον λαό μας:

«Στο 7ο Συνέδριο του ΚΚΕ βρισκόμουν στο πλευρό του Ζαχαριάδη (φρουρά) όταν είπε "Πρέπει να έχουμε ίσες αποστάσεις ανάμεσα στη Σοβιετική Ένωση και την Αγγλία". Εγώ μετά δεκάδες χρόνια το ονόμασα μιλώντας στην Ακαδημία Αθηνών Ουδετερότητα (Μονόλογοι).

Σε χαιρετώ με αγάπη.

Μίκης».

Ο Μ. Θεοδωράκης τίμησε την Κέρκυρα και με έναν πολύ ξεχωριστό τρόπο. Το 2020 συνυπέγραψε ως ιδρυτικό μέλος κι αυτός για την

ίδρυση της Συμφωνικής Ορχήστρας «Μίκης Θεοδωράκης», που εδρεύει βέβαια στην Κέρκυρα και ήδη, με συναυλία που έδωσε το 2021 στη Σερβία, σε εκδήλωση τιμής και μνήμης κιόλας για τα θύματα των ΝΑΤΟικών βομβαρδισμών του 1999, εγκαινίασε και διεθνή πορεία.

Η Κέρκυρα είναι έτσι η μόνη ελληνική πόλη-έδρα Συμφωνικής Ορχήστρας «Μίκης Θεοδωράκης».

Με μαέστρο της τον Χανιώτη φοιτητή του Ιονίου Πανεπιστημίου Ηλία Γκογκίδη η Ορχήστρα, από κοινού με τη δημοτική χορωδία «San Giacomo» υπό τον Antony Ivanov, είχε δώσει εξαιρετική συναυλία με έργα του Μίκη στο Δημοτικό Θέατρο της πόλης, θυμίζουμε, λίγες ημέρες μετά τον θάνατό του, με υποστήριξη του κεντρικού Δήμου.

Όπως συγκλονιστική ήταν η συμμετοχή της τον περασμένο Νοέμβριο, με έργα του Μίκη, στην εκδήλωση τιμής και μνήμης που είχαν οργανώσει οι κομμουνιστές της Κέρκυρας στη μαρτυρική νησίδα Λαζαρέτο, αναδεικνύοντας και τα «Μεγάλα Μεγέθη» της ζωής του αθάνατου μουσικοσυνθέτη.

Εκδήλωση-συναυλία με μαέστρο τον Σπύρο Σαμοΐλη και με τη συμμετοχή του Ν. Θεοδωράκη, μεταξύ άλλων, είχε επίσης οργανώσει στην πόλη, λίγο μετά την απώλεια του Μίκη, θυμίζουμε, η μεγαλύτερη συνδικαλιστική οργάνωση του κερκυραϊκού λαού. Ο Σύνδεσμος Ξενοδοχοϋπαλλήλων Κέρκυρας βέβαια.

Score
PABLO NERUDA

"Voy a Vivir"

από το έργο CANTO GENERAL

MIKIS THEODORAKIS
Ενοργάνωση-Προσαρμογή
για ορχήστρα πνευστών
Σπύρος Προσωπάρης

Adagio

Baritone
Soprano 1
Soprano 2
Alto
Tenor
Bass
Piano
Flute
Oboe
Bassoon
Clarinet in Bb
Clarinet in Bb-1
Clarinet in Bb-2
Clarinet in Bb-3
Alto Clarinet
Bass Clarinet
Alto Sax.
Tenor Sax.
Baritone Sax.
Trumpet in Bb-1
Trumpet in Bb-2
Trumpet in Bb-3
Horn in F-1
Horn in F-2
Horn in F-3
Trombone 1
Trombone 2
Trombone 3
Baritone (TC) 1
Baritone (TC) 2
Euphonium

Voy a vivir!

Εγώ θα ζήσω!

Ένα μεγάλο βήμα κάνει η Κέρκυρα στη σχέση της με τον Μίκη Θεοδωράκη και τη «διαχείριση» της μουσικής κληρονομιάς του τώρα. Η παρτιτούρα που μόλις είδατε αφορά το τμήμα «Voy a vivir» ή «Εγώ θα ζήσω» του παγκόσμιας ακτινοβολίας συμφωνικού-λαϊκού έργου του Μίκη «Canto General». Την είχε λάβει ο μεγάλος Έλληνας μουσικοσυνθέτης και βρίσκεται στα κατάλοιπά του, αλλά δεν είχε μπορέσει, λόγω της βεβαρημένης υγείας του, να αφιερώσει τον επιθυμητό χρόνο γι' αυτή τη νέα, όπως θα δούμε, εκδοχή του συγκλονιστικού έργου του.

Την υπογράφει, όπως βλέπετε, ο Κερκυραίος μαέστρος της «Παλαιάς» Φιλαρμονικής και εδώ και μερικούς μήνες μαέστρος και σε κοντσέρτα της Κρατικής Ορχήστρας Αθηνών Σπύρος Προσωπάρης. Πρόκειται για διασκευή και ενορχήστρωση -που δεν υπάρχει διεθνώς- για μπάντα. Ένα μικρό έστω τμήμα του «Canto General» σε διασκευή για μπάντα είναι ήδη γεγονός, που αναβαθμίζει τις διεθνείς προοπτικές του έργου και ίσως επιφυλάσσει μια νέα θέση του παραδοσιακού μουσικού δυναμικού της Κέρκυρας στο διεθνές μουσικό στερέωμα.

Θα το ακούσουμε άραγε, σε πρώτη εκτέλεση, στη μεγάλη συναυλία-γίγαντα που θα γίνει στην Πάνω Πλατεία στις 23 Σεπτεμβρίου με έργα του Μ. Θεοδωράκη και η οποία θα αποτελεί μάλλον τη μεγαλύτερη καλλιτεχνική παραγωγή της Κέρκυρας στην ιστορία της και τη μεγαλύτερη που έχει γίνει ποτέ για τον Μίκη σε οποιαδήποτε ελληνική επαρχιακή πόλη;

Αν ο θάνατος απειλούσε ήδη τον μεγάλο Έλληνα μουσουργό όταν έφτασε στο γραφείο του ο φάκελος με την ενδεικτική τρισέλιδη παρτιτούρα, ο Σ. Προσωπάρης θα ρεΐς κι επέλεξε συνειδητά, θα έλεγε κανείς, το κομμάτι «Voy a vivir» με το μήνυμα «Εγώ θα ζήσω». Γιατί βέβαια ο Μίκης Θεοδωράκης μάς συντροφεύει με το έργο του καθημερινά και το διεθνούς ακτινοβολίας «Canto General» θα ζήσει πολύ και θα φτάσει σε πολύ πιο πολλούς, μπορούμε να ισχυριστούμε, αν η Κέρκυρα αγκαλιάσει το σπουδαίο και δυσχερές εγχείρημα του Προσωπάρη.

Να οι γραμμένοι το 1949 στίχοι του «Εγώ θα ζήσω» του Πάμπλο Νερούδα στην υπέροχη μετάφραση της Δανάης Στρατηγοπούλου:

XXVI

ΕΓΩ ΕΓΩ δὲν θά πεθάνω. Τώρα,
ΘΑ τούτη τή μέρα τή γεμάτη ήφαιστεια
ΖΗΣΩ κινάω για τὰ πλήθη, για τή ζωή.
(1949) Ἀφήνω ταχτοποιημένα ἐδῶ
 τοῦτα τὰ πράγματα;
 σήμερα πού οἱ πιστολάδες σεργιανίζουν
 μέ τή «δυτική κουλτούρα» ὑπομάλης,
 μέ τὰ χέρια πού σκοτώνουν στήν Ἰσπανία,
 καί τίς κρεμάλες πού αἰωροῦνται στήν Ἀθήνα,
 καί τήν ἀτιμία πού κυβερνάει τή Χιλή
 καί παύω πιά νά λέω.
 Θά μείνω ἐδῶ
 μέ λέξεις καί λαούς καί δρόμους
 πού μέ προσμένουνε ξανά,
 καί πού χτυποῦν μέ χέρια ἑναστρα
 τήν πόρτα μου.

Γεγονός μεγάλο που τιμά την Κέρκυρα αποτελεί ασφαλώς η επικείμενη μεγάλη συναυλία, με την οποία ο χώρος της Πάνω Πλατείας της πόλης

θα μετατραπεί σ' ένα «Μικρό Καλλιμάρμαρο». Οι χορωδοί από ίσως δέκα καλύτερες χορωδίες του νησιού, όπως αυτές του «Δημόδοκου», του Ανεμούλου, του Ιονίου Πανεπιστημίου και βέβαια τη «San Giacomo» υπό το γενικό πρόσταγμα του Επτανήσιου μουσουργού Παναγή Μπαρμπάτη, αναμένεται να πλησιάσουν τα 400 άτομα, ενώ η συμμετοχή της Μαρίας Φαραντούρη, μαζί με τον Παντελή Κοντό και τον Αντώνη Κορωναίο, πιστοποιεί επιπλέον την υψηλή ποιότητα της εκδήλωσης που έχει τον τίτλο «Όλη η Κέρκυρα μια χορωδία για τον Μίκη, την Ελλάδα και την ειρήνη».

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει και χορωδιακά τραγούδια και συμφωνικές δημιουργίες του Μίκη και, βέβαια, σε ποίηση και Σολωμού και Κάλβου και Σικελιανού, μεταξύ άλλων, σε περισσότερες από 25 ενότητες τραγουδιών και με αναφορές στη σχέση του κορυφαίου Έλληνα μουσικοσυνθέτη και με τα Επτάνησα. Είναι η πρώτη φορά,

εξάλλου, που θα ενώσει τις δυνάμεις του στην ίδια σκηνή το χορωδιακό δυναμικό της Κέρκυρας.

Πρόκειται για πολυσύνθετη, τεράστια παραγωγή, παραδέχεται ο εικονιζόμενος πάνω Π. Μπαρμπάτης μαζί με τον επικεφαλής και τα

μέλη της δημοτικής χορωδίας «San Giacomo» που είχαν πάρει μέρος στις γνωστές συναυλίες με χορωδίες πανελλήνιας κλίμακας το 2017 στο Καλλιμάρμαρο και στο Μέγαρο Μουσικής στην Αθήνα.

Ως κορύφωση μιας πλειάδας εκδηλώσεων στο νησί με έργα του Μ. Θεοδωράκη τα προηγούμενα χρόνια και τους προηγούμενους μήνες έρχεται, βέβαια, αυτή η συναυλία. Η Κέρκυρα πάντα τραγουδούσε πολύ -και περισσότερο ίσως από αλλού- Μίκη.

Εκδήλωση που έγινε στην πόλη του νησιού τις 2 Αυγούστου 2021, έναν μήνα πριν ο συνθέτης κλείσει τα μάτια του για πάντα, για τα 96α γενέθλιά του, εικονίζεται πιο πάνω.

Τα 95α γενέθλια του Μίκη είχαν γιορταστεί με συναυλίες και στην πόλη και στα χωριά Πετριτής -απ' όπου η εικόνα πιο πάνω- και Σινιές.

Με τη Λαϊκή Ορχήστρα «Μίκης Θεοδωράκης», τις φωνές της Ελένης Βιτάλη και του Μανώλη Λιδάκη και δύο παιδικές χωριού του νησιού είχε γίνει παρόμοια εκδήλωση το 2018.

Το 2017 σε παρόμοια εκδήλωση παράσταση ακούστηκαν αποσπάσματα από τους κυριότερους ποιητικούς κύκλους που έχει μελοποιήσει ο μεγάλος μας συνθέτης, με τις φωνές λυρικών καλλιτεχνών, όπως η Κάτια Πάσχου, η Ελένη Βουδουράκη, ο Αντώνης Κορωναίος, ο Μπάμπης Βελισσάριος και ο Παντελής Κοντός.

Είχαν πάρει μέρος χορωδίες της Κέρκυρας και της Κεφαλονιάς από κοινού και η Συμφωνική Μαντολινάτα Ελλάδας.

Το 2016, για να κλείσουμε αυτή την αναδρομή στις μεγαλύτερες από τις εκδηλώσεις που έγιναν στην Κέρκυρα με έργα του Μίκη μετά το 2015, αφού είναι αμέτρητες αν μιλήσουμε για την περίοδο από το 2000 ή πολύ περισσότερο για όσες έγιναν σε όλο το νησί τον τελευταίο μισόν αιώνα, η συναυλία ήταν αφιερωμένη στο έργο «Άξιον Εστί». Είχαν συμμετάσχει οι χορωδίες «San Giacomo» και «Δημόδοκος», με τη Συμφωνική Ορχήστρα του Δήμου Αθηναίων και λαϊκό τραγουδιστή τον Κώστα Θωμαΐδη.

«Σαν να μην έζησα ποτέ»

Τι Πρωτοχρονιά κι εκείνη με τον Μίκη Θεοδωράκη και φιλικά του πρόσωπα σ' ένα σπίτι στον Βοτανικό, πριν από είκοσι πέντε και πλέον χρόνια!

Κόντευαν μεσάνυχτα, λίγο ακόμα και θ' άλλαζε η χρονιά μα εκείνος, απαντώντας πρόθυμα σε ατέλειωτα πολιτικοκοινωνικά ερωτήματα της συντροφιάς που δεν χόρταινε τον λόγο του και δεν τον άφηνε να πιάσει το πιάνο για ν' αρχίσουν τραγούδια χαράς κι αισιοδοξίας, συνέχιζε απτόητος. Μ' εκείνο το μοναδικό πάθος του και σαν ανατόμος της ελληνικής Ιστορίας -ως ένας αρχαίος σύντροφος- συνέχιζε καθώς έριχνε κλεφτές ματιές σ' ένα ρολόι τοίχου να μιλά φλογερά με χαμόγελο. Πότε για τον Αισχύλο, πότε για βιωμένα από τον ίδιο άγνωστα γεγονότα του 1944, του 1965 ή του 1974, πότε για τον Διονύσιο Σολωμό.

Ελάχιστα λεπτά έμεναν για την αλλαγή του έτους, οπότε μια επιτακτική φωνή του σκιτσογράφου και συγγραφέα Μποστ σήμανε το πρώτο

τραγούδι με τη φωνή γνωστής ερμηνεύτριας και τον Μίκη στο πιάνο να τη συνοδεύει απαλά. Σε λίγο όλα τα σκέπασε μια μελωδία με στίχους του Κώστα Τριπολίτη που έγιναν από τον Μίκη τραγούδι το 1981 και πρώτη το ερμήνευσε η Μαρία Φαραντούρη: «Σαν να μην έζησα ποτέ»!

Ή, όπως πετάχτηκε και είπε κάποιος για τη μουσική του τραγουδιού «Σαν να μην έζησα ποτέ», μια μελωδία γραμμένη από τον Μίκη όταν ήταν 18 χρονών, για ένα άλλο ποίημα. Είχε γραφτεί για το σονέτο «Όλα κοιμούνται όλα σβήνουν» του Λορέντζου Μαβίλη!

Πράγματι, ο ηρωικός ποιητής Μαβίλης. Εκείνος που «έπεσε» το 1912 με το όπλο στο χέρι σε βουνό της Ηπείρου πολεμώντας ως εθελοντής για την απελευθέρωσή της και ξεψύχησε στα χέρια του κατοπινού στιχουργού του αντιστασιακού ΕΛΑΣίτικου ύμνου «Βροντάει ο Όλυμπος», Ιθακήσιου συμμαχητή του τότε στην Ήπειρο, Νίκου Καρβούνη. Εκείνος ο πολυτραγουδισμένος από ομότεχνούς του

σινετογράφος στάθηκε μία από τις πηγές έμπνευσης στα εφηβικά και νεανικά χρόνια για τον κορυφαίο Έλληνα μουσικοσυνθέτη Μίκη Θεοδωράκη (1925-2021), που σαν σήμερα πέρυσι έφυγε από τη ζωή «για την κορυφή του Ολύμπου αριστερά», όπως έγραψε τότε μια μεγάλη γερμανική εφημερίδα.

Βαθύτατα και σχεδόν καθοριστικά επηρεασμένος από τον Διονύσιο Σολωμό για πολύ, όπως έχουμε και άλλη φορά πει, ήταν ο -πάνω σε εικαστικό έργο χαραγμένο από την Κερκυραία προσωπογράφο Ρένα Κρουαζιέ- Μίκης Θεοδωράκης.

Αλλά είχε κάνει γνωστό κι ετούτο για τη βαθιά μελέτη του Σολωμού στα νεανικά του χρόνια: «Όμως εγώ είχα αποφασίσει ότι θα πήγαινα ένα ουσιαστικό βήμα πιο πέρα: ο Σολωμός έγραψε μεν ένα αριστούργημα για την πολιορκία του Μεσολογγίου, έκλαψε γι' αυτήν, αλλά δεν συμμετείχε. Εγώ δεν ενέκρινα αυτή τη στάση. Ήθελα να συμμετέχω. Ήθελα να είμαι εκεί».

Και το 'κανε, σαν άλλος Σολωμός και Μαβίλης μαζί, με βάση τα κοινωνικοπολιτικά προτάγματα της δικής του εποχής!

Όπως ο Διονύσιος Σολωμός επικαλέστηκε και τον Αισχύλο για να έβγουν από τα έργα του οι «Μεγάλες Ουσίες» έτσι κι ο Μίκης Θεοδωράκης διάβαζε πολύ Αισχύλο και λίγα χρόνια πριν φύγει από τη ζωή, μιλώντας για τον αγώνα που είχε δώσει στις μάχες στην Αθήνα τον Δεκέμβριο του 1944, είπε: «Εάν υπήρχε επιτύμβιο επίγραμμα - κατά το αισχύλειο - που θα επιθυμούσα να χαραχτεί στον τάφο μου, θα ήταν: Πολέμησε τον Δεκέμβρη».

ΠΕΤΡΟΣ ΚΟΡΦΗΣ

////////////////////